

06-12-2018

Δελτίο Τύπου

Ο κατασκευαστικός κλάδος ενώνεται Μνημόνιο Συναντίληψης και Συνεργασίας των ΣΑΤΕ, ΣΕΓΜ, ΣΤΕΑΤ

Κάλεσμα σε όλους τους εμπλεκόμενους φορείς απευθύνουν οι ΣΑΤΕ, ΣΕΓΜ και ΣΤΕΑΤ προκειμένου ο κατασκευαστικός κλάδος να γυρίσει σελίδα.

Μνημόνιο Συναντίληψης και Συνεργασίας με στόχο την από κοινού κατάσχεση, προώθηση και υλοποίηση ενός Σχεδίου Δράσεων και Πρωτοβουλιών για την εξυγίανση, την ανάκαμψη και τη βιώσιμη ανάπτυξη του κλάδου υπέγραψαν χθες οι πρόεδροι του **Πανελληνίου Συνδέσμου Τεχνικών Εταιρειών (ΣΑΤΕ) Γεώργιος Βλάχος**, του **Συνδέσμου Ελληνικών Εταιρειών - Γραφείων Μελετών (ΣΕΓΜ) Κωνσταντίνος Καλέργης** και του **Συνδέσμου Τεχνικών Εταιρειών Ανωτέρων Τάξεων (ΣΤΕΑΤ) Γεώργιος Συριανός**.

Η εκδήλωση, που φιλοξενήθηκε στην αίθουσα εκδηλώσεων του **ΤΜΕΔΕ**, άνοιξε με χαιρετισμό που απηύθυνε ο πρόεδρος της **Αρχής Εξέτασης Προδικαστικών Προσφυγών (Α.Ε.Π.Π.) Φώτιος Κατσιγιαννης**, **Πρόεδρος Εφετών Διοικητικών Δικαστηρίων επί τιμή**, ενώ στο στρογγυλό τραπέζι που ακολούθησε τις εισηγήσεις, συμμετείχε και ο πρόεδρος του **Τεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδας (ΤΕΕ) Γιώργος Στασινός**, ο οποίος και χαιρέτησε την πρωτοβουλία δηλώνοντας πως είναι καιρός να σταματήσει ο κατακερματισμός στην εκπροσώπηση του κλάδου.

Η κα **Χρυσάνθη Χαραλαμποπούλου**, **πρόεδρος του 7ου Κλιμακίου της Α.Ε.Π.Π.**, παρουσίασε την σημαντικότητα της διασφάλισης της αρχής του αποτελεσματικού-πραγματικού/ελεύθερου-ανόθευτου ανταγωνισμού, τόσο για την Πολιτεία όσο και για την επιχειρηματική κοινότητα, ενώ αναφέρθηκε αναλυτικά στην υπ' αριθμ. **127/2018 απόφαση της ΑΕΠΠ**, που αφορούσε έργο οδοφωτισμού.

Στους ομιλητές περιλαμβάνονταν και δύο πρώην γενικοί γραμματείς του υπουργείου Υποδομών, οι κ.κ. **Ξέργιος Λαμπρόπουλος** (πρ. Γενικός Γραμματέας Συγχρηματοδοτούμενων Έργων) και **Γιάννης Οικονομίδης** (πρ. Γενικός Γραμματέας Δημοσίων Έργων), οι οποίοι, έχοντας αποκρυσταλλώσει την εμπειρία από την παραμονή τους σε επιτελικές θέσεις της Δημόσιας Διοίκησης, παρουσίασαν εμπειριστά προτάσεις για τις αλλαγές που απαιτούνται για την επανεκκίνηση του κλάδου, καθώς και καλές πρακτικές από τη διεθνή εμπειρία.

Ο πρόεδρος του ΣΕΓΜ **Κωνσταντίνος Καλέργης** παρουσίασε τη σημερινή κατάσταση στον τομέα των κατασκευών, ο πρόεδρος του ΣΤΕΑΤ **Γιώργος Συριανός** επικεντρώθηκε στην πιο άμεση και κρίσιμη μεταρρύθμιση που προτείνουν οι τρεις φορείς, την δημιουργία **Εθνικού Συστήματος Τεχνικών Προδιαγραφών και Τιμολόγησης Έργων**, ώστε να αντιμετωπιστεί αντικειμενικά το φαινόμενο των **Ασυνήθιστα Χαμηλών Προσφορών (ΑΧΠ)**, ενώ ο πρόεδρος του ΣΑΤΕ **Γιώργος Βλάχος** ανέγνωσε το Μνημόνιο Συναντίληψης και Συνεργασίας που εν συνεχεία υπογράφηκε.

Την ανάγκη προσαρμογής της ελληνικής νομοθεσίας στη διεθνή πραγματικότητα και της θέσπισης της δεικνυσίας καθώς και άλλων μορφών εναλλακτικής επίλυσης διαφορών ώστε να επιταχύνεται η ολοκλήρωση των έργων, τόνισε ο Αντιπρόεδρος του ΣΤΕΑΤ και Ταμίας του ΣΑΤΕ **Εμμανουήλ Βράιλας**, ενώ στο σύντομο καλωσόρισμά του ο πρόεδρος του ΤΜΕΔΕ **Κωνσταντίνος Μακέδος** επεσήμανε: "Αν δε στηριχθεί και δεν ανακάμψει, η μικρή και μεσαία επιχειρηματικότητα, η χώρα δεν πρόκειται να ανατάξει τις δυνάμεις της".

Κ. Καλέργης: Η παρακμιακή πορεία της μελετητικής και της εργοληπτικής αγοράς δεν μπορεί να συνεχιστεί άλλο.

"Είναι, πλέον, θέμα αξιοπρέπειας, αλλά και ευθύνης για το δημόσιο συμφέρον και τη χώρα. Οφείλουμε, εκτός των άλλων, να διαφυλάξουμε την ιδιαίτερη αξία και τον σημαντικό ρόλο για την κοινωνία και την πολιτεία που έχουν οι μελετητικές και οι εργοληπτικές επιχειρήσεις. Κι αν όχι για το παρόν, έχουμε

υποχρέωση να το διαφυλάξουμε για το παρελθόν και, πρωτίστως, για το μέλλον... Πρέπει όλοι να αναλάβουν τις ευθύνες τους και να δράσουν τώρα. Δεν υπάρχει, πλέον, άλλος χρόνος" ήταν το κεντρικό μήνυμα στην παρέμβαση του προέδρου του ΣΕΓΜ Κωνσταντίνου Καλέργη. Ο κ. Καλέργης ανέλυσε, εκ μέρους των τριών φορέων, την υφιστάμενη κατάσταση στον κλάδο, παρουσιάζοντας την τεράστια μείωση της εγχώριας ζήτησης από το 2007 μέχρι σήμερα (η συνολική επενδυτική δαπάνη για κατασκευαστικά έργα **από 33,6 δισ. το 2007 έχει περιοριστεί σε 9 δισ. το 2017**), τη συνακόλουθη απώλεια **200.000 περίπου** θέσεων εργασίας (το 20% των επιστημόνων που έχουν μεταναστεύσει είναι από τον κλάδο των μηχανικών), τη **διαχρονική έλλειψη ενιαίου εθνικού στρατηγικού σχεδίου για τις υποδομές – κατασκευές** και τις αποσπασματικές ενέργειες που έγιναν και γίνονται για τον προγραμματισμό υλοποίησης έργων, τα σοβαρότατα προβλήματα εφαρμογής του θεσμικού πλαισίου δημοσίων συμβάσεων, όπως, μεταξύ άλλων, τα φαινόμενα των περιοριστικών κριτηρίων και **καταχρηστικών όρων που ευτελίζουν κάθε έννοια σοβαρότητας και λογικής, των ανεξέλεγκτων εκπτώσεων**, την αδυναμία πρόσβασης στο τραπεζικό σύστημα και το υψηλό κόστος χρηματοδότησης, σε συνδυασμό με την υψηλή φορολόγηση και το μεγάλο εργοδοτικό κόστος, που συνιστούν σοβαρά μειονεκτήματα στον ανταγωνισμό με αλλοδαπές εταιρείες, η καθυστέρηση στην απονομή δικαιοσύνης, η σημαντική υστέρηση στα θέματα προσαρμογής στις απαιτήσεις της νέας ψηφιακής εποχής, η αντικειμενική αδυναμία της δημόσιας διοίκησης για την άσκηση αποτελεσματικού ελέγχου και η μη αξιοποίηση του ιδιωτικού τομέα, κ.λπ.. Τέλος, ανέφερε ότι **"ο εσωτερικός ανταγωνισμός έχει υπερβεί τα όρια** που επιβάλλουν οι υγιής ανταγωνισμός, η δεοντολογία και η χρηστή επαγγελματική συμπεριφορά, ενώ οι δείκτες αδιαφάνειας, διαφθοράς και αθέμιτου ανταγωνισμού παραμένουν υψηλοί".

Γ. Συριανός: Μάστιγα για τον κλάδο οι ασυνήθιστα υψηλές εκπτώσεις

Στην ομιλία του ο Πρόεδρος του ΣΤΕΑΤ Γεώργιος Συριανός σημείωσε με έμφαση ότι το φαινόμενο των **Ασυνήθιστα Χαμηλών Προσφορών** (ΑΧΠ) συνιστά πλέον μάστιγα για τον κλάδο, αλλά και την οικονομία εν γένει, ενώ απέδωσε την γιγάντωσή του στα αυθαίρετα τιμολόγια εργασιών που οδηγούν σε εικονικούς προϋπολογισμούς έργων, χωρίς αναφορά σε αναλύσεις τιμών, αποτέλεσμα της μυωπικής αντιμετώπισης της Πολιτείας που καταλήγει σε προβλήματα ποιότητας, χρόνου, απώλειας πόρων και εν τέλει εργολαβίες «σκούπες». Εκτίμησή του είναι ότι λύση στο πρόβλημα συνιστά η συνάρτηση του προϋπολογισμού και των οικονομικών προσφορών ενός έργου με σωστές τιμές που ανταποκρίνονται στην πραγματικότητα, δηλαδή **"Σωστό Τιμολόγιο, Σωστές Αναλύσεις Τιμών, Σωστές Προδιαγραφές"**, αφού αυτή η επιλογή είναι και η μόνη αντικειμενική και ελέγξιμη. Στόχος, κατά τον Πρόεδρο του ΣΤΕΑΤ, θα πρέπει να είναι ο καθορισμός ενός πραγματικά αντικειμενικού μέτρου για το κόστος του έργου, που να αποτελεί εμπόδιο για την υποβολή προσφορών κάτω του κόστους, συνθήκη που δημιουργεί απαίτηση υπέρβασης και θεσμικής μεταρρύθμισης. Και μία τέτοια θεσμική μεταρρύθμιση αποτελεί το **Εθνικό Σύστημα Τεχνικών Προδιαγραφών και Τιμολόγησης Έργων**, που ο Τεχνικός Κλάδος - εκκινώντας από τις κοινές προσπάθειες ΣΤΕΑΤ – ΣΑΤΕ που χρηματοδότησαν πιλοτικό έργο – εφαρμογή, ικανό να θεσμοθετηθεί άμεσα - προτείνει ήδη από το 2009 με συγκεκριμένες προτάσεις και μεθοδολογία για την Τιμολόγηση και Κοστολόγηση Τεχνικών Έργων με σκοπό την αντικατάσταση των «Τιμοκαταλόγων Σουφλιά». Οι δράσεις που απαιτούνται προϋποθέτουν την **Νομοθετική σύσταση Φορέα** για το «Εθνικό Σύστημα Τεχνικών Προδιαγραφών και Τιμολόγησης των Τεχνικών Έργων», **ως πολύ-συμμετοχικό εταιρικό σχήμα μη-κερδοσκοπικού χαρακτήρα**, ώστε να αναπτυχθεί σύστημα με βάση αντίστοιχες βέλτιστες ευρωπαϊκές πρακτικές (π.χ. Γερμανία, Αυστρία, Ισπανία, Μεγ. Βρετανία, κ.α.) καθώς και **συνέργειες με αντίστοιχους ευρωπαϊκούς οργανισμούς**, προκειμένου να πραγματοποιηθεί το ταχύτερο δυνατό η μεταφορά και προσαρμογή τεχνογνωσίας, προτύπων και βάσεων δεδομένων. Παράλληλα, θα πρέπει να αξιοποιηθούν στο μέγιστο δυνατό βαθμό οι νέες ψηφιακές τεχνολογίες, του διαδικτύου και αυτές του **Building Information Modelling**. Ο κ. Συριανός εκτίμησε ότι τα παραπάνω μπορούν να ενταχθούν στο πρόγραμμα δράσεων και ενεργειών που καταρτίζει η ειδική Ομάδα Εργασίας που έχει συσταθεί ήδη από τις **6/2/2018 με Απόφαση του Υπουργού Υποδομών, μέλη της οποίας παρακολούθησαν την εκδήλωση**.

Εμμανουήλ Βράιλας: Απαραίτητη η προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας στη διεθνή πραγματικότητα - να προβλέψει για όλα τα έργα την υποχρεωτική παραπομπή στη διαιτησία διαφορών σημαντικού οικονομικού αντικειμένου καθώς και μορφές εναλλακτικής επίλυσης διαφορών.

"Η ταχεία επίλυση των διαφορών κατά την διάρκεια εκτέλεσης οποιουδήποτε κατασκευαστικού έργου είναι προς το συμφέρον όλων των εμπλεκόμενων μερών και οπωσδήποτε προς το συμφέρον του ιδίου του έργου", τόνισε ο Αντιπρόεδρος του ΣΤΕΑΤ και Ταμίας του ΣΑΤΕ **Εμμανουήλ Βράϊλας**. "Από τη μέχρι σήμερα εμπειρία στη χώρα μας (όχι και πολύ μεγάλη) προκύπτει ότι ο μέσος όρος για την έκδοση απόφασης από τριμελές διαιτητικό δικαστήριο είναι της τάξεως του έτους (από την επίδοση της αίτησης υπαγωγής της διαφοράς σε διαιτησία), ενώ η διαιτητική απόφαση είναι άμεσα εκτελεστή, δεν υπόκειται σε ένδικα μέσα και είναι δεσμευτική και για τα δυο μέρη" σημείωσε ο κ. Βράϊλας και συνέχισε επισημαίνοντας ότι σε όλες τις εκδόσεις των προτύπων συμβάσεων **FIDIC** (Federation Nationale des Ingenieurs Conseils) (κόκκινο βιβλίο, κίτρινο βιβλίο κλπ.) **από τη δεκαετία του '80 προβλέπεται ρήτρα υποχρεωτικής διαιτησίας ως μέθοδος επίλυσης διαφορών σε τεχνικά έργα.**

Γιάννης Οικονομίδης: Η νέα στρατηγική απαιτεί να διενεργείται έλεγχος σε όλα τα στάδια της μελέτης (εκπόνηση και εκτέλεσή της) από ελεγκτή μελέτης.

Ο πρώην Γενικός Γραμματέας Δημοσίων Έργων επεσήμανε ότι "η κατασκευή τεχνικών έργων απαιτεί **ικανή μελετητική ωριμότητα**, με σοβαρό έλεγχο παραδιδόμενης μελέτης, **σοβαρή Διευθύνουσα υπηρεσία** με υποστήριξη συμβούλων, **σοβαρή εποπτεία κατασκευής** με την υποστήριξη construction managers και διαρκή παρουσία και συμμετοχή του μελετητή στην εξέλιξη και πορεία της κατασκευής, διενέργεια σοβαρών ελέγχων και δοκιμών σε όλα τα στάδια της κατασκευής μέχρι το commissioning (παράδοση σε λειτουργία) με αποτελέσματα που να αντιστοιχούν στις τεχνικές απαιτήσεις των προδιαγραφών της ΤΣΥ" συνθήκες, που σήμερα δεν ικανοποιούνται πλήρως με αποτέλεσμα την ανεξέλεγκτη κατάσταση στο πεδίο των εκπτώσεων. Τόνισε ότι: "Ο οποιοσδήποτε Φορέας Πιστοποίησης, αλλά και οποιοσδήποτε ελεγκτικός Οργανισμός για να επιτελέσει το έργο του πρέπει να έχει ξεκάθαρη και χωρίς παρερμηνείες την αναφορά ελέγχου, δηλαδή την μελέτη, που σε κάθε περίπτωση πρέπει να διαθέτει: την αναγκαία πληρότητα και ορθότητα και σαφή αναφορά σε πρότυπα, προδιαγραφές και τεχνικούς κανόνες. Όσο αυτά είναι προβληματικά, εμφανίζουν ασάφειες, σφάλματα και γενικά τεχνικές ανεπάρκειες, είναι αναπόφευκτο ο οποιοσδήποτε ελεγκτικός μηχανισμός (φορέας πιστοποίησης / επιθεώρησης, ΕΣΠΕΛ, κλπ) να αντιμετωπίζει προβλήματα στην εκπλήρωση του ρόλου του", ενώ **σκιαγράφησε το μέλλον του κλάδου μέσα από την ταχεία ψηφιοποίησή του**, σε όλες τις εκφράσεις του. "Ήδη, η Ευρώπη σχεδόν στο σύνολό της προετοιμάζεται με ταχείς ρυθμούς. **Ήδη η Ιταλία έχει ψηφίσει νομοθετική ρύθμιση για σταδιακή υποχρεωτική εφαρμογή του BIM με στόχο το 2025** να εφαρμόζεται σε όλα τα έργα ανεξαρτήτως προϋπολογισμού, ενώ **στην Μεγάλη Βρετανία**, χωρίς υποχρεωτική εφαρμογή, το BIM εφαρμόζεται ήδη στα μεγάλα έργα **εδώ και τουλάχιστον 5 έτη**. Στην Γερμανία, Ολλανδία, Δανία η επέκταση της εφαρμογής είναι ταχύτερη, ενώ όπως αντιλαμβάνεστε το BIM θα γίνει υποχρεωτικό κριτήριο συμμετοχής σε όλα τα έργα της ΕΕ".

Σέργιος Λαμπρόπουλος: Διαχρονικά, η εκάστοτε Κυβέρνηση δεν επιθυμούσε να αναλάβει το «πολιτικό κόστος» εξυγίανσης της αγοράς και όποτε η κατάσταση έφθανε στο απροχώρητο νομοθετούσε πυροσβεστικά.

Ο πρώην γενικός γραμματέας Συγχρηματοδοτούμενων επεσήμανε ότι "**Πλέον η κατάσταση είναι αδιέξοδη για τον Κλάδο και δεν αρκούν επί μέρους διορθωτικά μέτρα**. Θα πρέπει η **μεταρρύθμιση και αναθεώρηση του σημερινού τρόπου παραγωγής έργων να είναι καθολική**, όλων των πτυχών της παραγωγής και αξιοποίησης έργων υποδομών και κτιρίων (σχεδιασμού και μελέτης, χρηματοδότησης, και Κατασκευής, Λειτουργίας και Συντήρησης) με οπτική κλαδική (και όχι επί μέρους ομάδας συμφερόντων), μακροχρόνιας ανάπτυξης (και όχι επιβίωσης μέχρι αύριο και βλέπουμε), ανάλογη του κατασκευαστικού κλάδου ανεπτυγμένων χωρών". Ο κ. Λαμπρόπουλος προσδιόρισε **έξι άξονες δράσεων** με επιμέρους ενέργειες σε κάθε έναν: **Έργα δημοσίου συμφέροντος, Διεύρυνση πεδίου επαγγελματικής δράσης, Υγιής ανταγωνισμός, Αναβάθμιση Κυρίων των Έργων, Αναβάθμιση Οικονομικών Φορέων, Συνεργασία με Χρηματοπιστωτικό Κλάδο.**

Ο Ομότιμος Καθηγητής του ΕΜΠ πρότεινε την **άμεση συγκρότηση συντονιστικής επιτροπής των Επαγγελματικών Ενώσεων** για την προώθηση της δημιουργίας του **Εθνικού Συμβουλίου Στρατηγικής Κατασκευών** που θα αποτελεί ένα μόνιμο όργανο καθοδήγησης, συντονισμού, εισήγησης και επιτήρησης, στο οποίο θα συμμετέχουν ισότιμα εκπρόσωποι των αντισυμβαλλόμενων μερών του ιδιωτικού και του δημόσιου τομέα, καθώς και εμπειρογνώμονες και το οποίο:

- Διαμορφώνει και παρακολουθεί την υλοποίηση του στρατηγικού σχεδίου και των επί μέρους δράσεων για την καθολική μεταρρύθμιση του κατασκευαστικού κλάδου.

- Συνεργάζεται στενά με τις αρμόδιες Ανεξάρτητες Αρχές και Δημόσιους Φορείς.
- Συγκροτεί Task Forces για την επεξεργασία επί μέρους θεμάτων.
- Διαθέτει μόνιμη επιτροπή επεξεργασίας νομοθετικών προτάσεων.

Σε αυτό το πλαίσιο οι ΣΑΤΕ, ΣΕΓΜ και ΣΤΕΑΤ εκπροσωπώντας την συντριπτική πλειοψηφία των δραστηριοποιούμενων στον μελετητικό και κατασκευαστικό κλάδο της Χώρας **υπέγραψαν μνημόνιο συναντίληψης και συνεργασίας** στο οποίο προβλέπεται, μεταξύ άλλων:

✓ Η άμεση προετοιμασία και σύνταξη τροποποιητικών και συμπληρωματικών διατάξεων του θεσμικού πλαισίου περί δημοσίων συμβάσεων (Ν. 4412/16, κ.λπ.) και την προώθηση αυτών στην Κυβέρνηση, στα δημοκρατικά κόμματα του Κοινοβουλίου και στις Ανεξάρτητες Αρχές, με σκοπό την άμβλυνση/επίλυση σημαντικών προβλημάτων στις διαδικασίες ανάθεσης (βλ. περιοριστικές και καταχρηστικές απαιτήσεις, ανεξέλεγκτες εκπτώσεις, κ.λπ.), εκτέλεσης και διαχείρισης δημοσίων συμβάσεων μελετών και έργων που παρατηρούνται τα τελευταία χρόνια (θέματα διαφάνειας, ισότιμου και υγιούς ανταγωνισμού), καθώς και της νομοθεσίας ωρίμανσης και αδειοδότησης των έργων, στο πλαίσιο και των σχετικών προτάσεων των Φορέων μας.

✓ Η δρομολόγηση σύνταξης ενιαίου Εθνικού Σχεδίου Στρατηγικής για τις Υποδομές-Κατασκευές, με ορίζοντα 20ετίας και ενδιάμεσους στόχους, με υπερκομματική συμφωνία και συμμετοχή των σχετιζόμενων κοινωνικών εταίρων στο πλαίσιο ενός Εθνικού Συμβουλίου Στρατηγικής για τις Υποδομές-Κατασκευές, το οποίο θα αποτελεί την υπερκείμενη βαθμίδα σχεδιασμού και προγραμματισμού των τομεακών και περιφερειακών προγραμμάτων και θα είναι προσαρμοσμένο στις πραγματικές αναπτυξιακές προοπτικές και ανάγκες της χώρας, καθώς και στις διεθνείς δεσμεύσεις και εξελίξεις (βιώσιμη ανάπτυξη, κλιματική αλλαγή, κ.λπ.)

✓ Η προώθηση του πάγιου αιτήματος του τεχνικού κόσμου για την ίδρυση ειδικού Φορέα (νομικού προσώπου ιδιωτικού δικαίου, μη-κερδοσκοπικού χαρακτήρα), στον οποίο θα συμμετέχουν εκπρόσωποι των εμπλεκόμενων φορέων του δημοσίου και του ιδιωτικού τομέα, με αντικείμενο την ανάπτυξη, λειτουργία, διαρκή ενημέρωση και υποστήριξη Εθνικού Συστήματος Τεχνικών Προδιαγραφών και Τιμολόγησης Τεχνικών Έργων κατά τα διεθνή πρότυπα και πρακτικές, τη σύνταξη κατευθυντηρίων οδηγιών για θέματα μελετών, έργων και δομικών υλικών, γνωμοδοτικών και συμβουλευτικών υπομνημάτων, κ.λπ.

✓ Η σύνταξη αναλυτικών προτάσεων στοχευμένων μέτρων για την προσέλκυση και τη διευκόλυνση ιδιωτικών επενδύσεων και χρηματοδοτικών σχημάτων που έχουν άμεση ή έμμεση επιρροή στον τομέα των υποδομών-κατασκευών, καθώς και τη διεύρυνση του πεδίου αυτών (αξιοποίηση περιουσίας ευρύτερου δημόσιου τομέα, κληροδοτημάτων, κ.λπ.).

✓ Η λήψη μέτρων προώθησης και υποβοήθησης της συστηματικής εξωστρέφειας των επιχειρήσεων, τόσο από την εθνική οικονομική διπλωματία και το τραπεζικό σύστημα, όσο και από τον ίδιο τον κλάδο (ανάπτυξη διαύλων αλληλοενημέρωσης και συνεργασίας, δημιουργία clusters, κ.ά.).

✓ Η σύνταξη προτάσεων και κατευθυντηρίων οδηγιών για τον εκσυγχρονισμό και την προσαρμογή του κλάδου (δημόσιου και ιδιωτικού τομέα) στις σύγχρονες διεθνείς εξελίξεις και απαιτήσεις και την προετοιμασία του για τη μετάβαση στη νέα ψηφιακή εποχή που διαμορφώνεται με την 4^η Βιομηχανική επανάσταση.

✓ Η ανάπτυξη ουσιαστικού διαλόγου και συνεργασίας με την ακαδημαϊκή κοινότητα αφενός για τη αποσαφήνιση των ρόλων των ΑΕΙ και των επιχειρήσεων, αφετέρου για τη συστηματική σύμπραξη στην έρευνα και στην καινοτομία, καθώς και στη συσχέτιση των εκπαιδευτικών προγραμμάτων (προπτυχιακών και μεταπτυχιακών) με τις πραγματικές απαιτήσεις της εγχώριας και διεθνούς αγοράς.

✓ Ενέργειες για τη διαμόρφωση εναρμονισμένου πλαισίου για την ανάπτυξη αναγνωρίσιμων επαγγελματικών περιγραμμάτων και αντίστοιχων προγραμμάτων κατάρτισης, καθώς και για τη λειτουργία σχημάτων πιστοποίησης της επαγγελματικής επάρκειας των τεχνικών επαγγελματιών που ενδιαφέρουν τον κλάδο, σε συνδυασμό με τις προβλεπόμενες διαδικασίες αδειοδότησης.